

KANDIDAT

6367

PRØVE

HI-100 2 Globalhistorie

Emnekode	HI-100
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	02.12.2015 09:00
Sluttid	02.12.2015 15:00
Sensurfrist	23.12.2015 01:00
PDF opprettet	11.12.2017 12:53
Opprettet av	Digital Eksamen

Ja Nei

Riktig. 0 av 0 poeng.

2 HI 100 høsten 2015

2. Industrialiseringen av "de fire små drager" og Latin-Amerika i det 20. århundre

I denne oppgaven skal jeg starte med å belyse industrialiseringen av Latin-Amerikas land som Mexico, Brasil og Argentina, sammen med den senere industrialiseringen av "De fire små drager" herunder Taiwan, Singapore, Sør-Korea og Hong-Kong. Videre vil jeg drøfte USA sin rolle i dette, og om hvordan det påvirket disse landene utover midten av 1900-tallet. Jeg velger å avgrense tidsperioden, ved å begynne fra starten av 1900-tallet, og frem til 1970-årene, da disse tiårene er mest relevant for min oppgave.

Jeg velger å begynne i Latin-Amerika på starten av 1900-tallet, da denne perioden var midt i en mer intensivt politisk og økonomisk utvikling for Mexico, Brasil og Argentina. Industrien og råvareproduksjon hang tett sammen i Latin-Amerika, og følgelig var råvareproduksjonen en stor del av økonomien. Det blir derfor naturlig i denne oppgaven å se på hvordan Latin-Amerikas råvareproduksjon påvirket landenes økonomi, og det faktum at disse landene jeg skal ta for meg, ikke hadde opplevd en like rask industrialisering og nye eksportmarkeder som Vesten. Land som Mexico, Brasil og Argentina hadde fremdeles rundt år 1900 et hovedfokus på eksport av råvarer, med for eksempel kaffeoljekarrier i Brasil. De økonomiske sentrene var blitt flyttet til byene, som Buenos Aires i Argentina, selv om det fremdeles fantes en råvareøkonomi i innlandet blant storgodseierne. I Mexico var det under Diaz sitt konservative styre blitt nedprioritert en industrialisering i råvareproduksjon og jordbruket, så landet opplevde derfor ikke en økonomisk vekst, men snarere fattigdom blant befolkningen. Det var kun enkelte utenlandske investorer som stod for noe industrialisering av råvareproduksjonen i landet, for eksempel oljefeltene. Disse tre landene hadde til sammen markedsforbindelser med Vesten, da særlig i leveranse av råvarer til de industrialiserte landene i Europa, og USA. Men økonomien til Latin-Amerika var sårbar, og uroligheter innad i styresett, samt verdenskrigene og Depresjonen etter det påfølgende krakket i 1929 påvirket Latin-Amerika hardt. I mellomkrigstiden sank eksportnæringen til bunns, i enkelte tilfeller 50 %, nettopp fordi Europa og USA ble restriktive på utenlandshandelen. Staten grep inn i mye større grad enn hva som hadde vært tilfellet tidligere, og land som Argentina innførte importsubstitusjon i håp om å bedre økonomien innenfra og ut. Det var særlig ISI-modellen til den argentinske økonomen Raul Prebisch på 1940-tallet som påvirket mange Latin-Amerikanske land, deriblant Argentina. Importsubstitusjonen innebar å sette høye tollavgifter og skatter på importerte varer, og i Latin-Amerikas tilfelle ble dette industrivarer. Målet var å styrke og bygge opp egenprodusert industri, og Argentina var et av disse landene som opplevde en oppgang, takket være en vellykket diversifisering: innenlandsmarkedet og eksportmarkedet gikk hånd i hånd, og skapte en økonomisk vekst for landet, i tillegg til råvareproduktene fra pampasen og kjøttproduksjonen, som ble eksportert til Vesten.

Etter at andre verdenskrig sluttet, var USA en av de sterkeste økonomiske maktene i verden. Det er verdt å se på den begynnende kalde krigen og trusselen om kommunismen som en stor påvirkningfaktor for USA sitt forhold til både Latin-Amerika og særlig Øst-Asia. USA flyttet ganske raskt blikket til Øst-Asia i 1945, men beholdt likevel et lite grep om Latin-Amerikanske land. Rio-avtalen i 1948 sørget for at USA fikk militære maktbaser, såvel som et falkeblikk over ledernes styre. Derav fikk Latin-Amerika tilnavnet som "USAs bakgård". Helst skulle de etter USA sitt syn holde seg unna kommunismen, og med urolige politiske tilstander i flere Latin-Amerikanske land, ble det en ekstra frykt for amerikanerne for at det skulle oppstå kommunistiske revolusjoner også her. Det er likevel verdt å merke seg at USA ikke gikk noe dypere inn i Mexico, Argentina, Brasil eller andre Latin-Amerikanske land økonomisk eller industrielt. USA satset heller sterkere på å utveksle handel og industrivarer med Øst-Asia:

Som startgropen til veksten i "De fire små dragene" er det verdt å nevne Japan som et forbilde i denne prosessen. USA hadde etter krigen erobret Japan, og styrte landet sammenhengende fra 1945-1952. Her innførte USA jordreformer, demokratisk og kapitalistisk styring. Japan ble slik sett en suksess, og USA ekspanderte sin formel for industrialisering til nærliggende land. Sør-Korea, Taiwan, Singapore og Hong-Kong var naboer til de mektige kommunistiske landene Russland (Sovjet) og senere Maos kommunistiske revolusjon i Kina i 1949. Koreakrigen på begynnelsen av 50-tallet intensiverte konfliktbalansen enda mer, slik at USA sin rolle for å beskytte verden mot kommunismen ble en sterkere faktor til å blande seg inn i "De fire små dragene". USA tilbød sin hjelp mot at disse fire landene innførte deres økonomiske modell, men USA gikk ikke inn med full statlig styring her som i Japan. Taiwan, Singapore, Sør-Korea og Hong-Kong innførte industri og teknologi fra USA, og høye tollmurer på annen import.

Disse landene hadde ikke store råvaremarkeder, så det å bygge opp nye industrier innenlands var et av målene til "De fire små dragene". Proteksjonisme av egen industri førte til en restriktiv handel med alle andre enn USA, hvilket lønte seg da USA tilbød seg gode avtaler. Importsubstitusjonen tvang handelen innenlands til å øke, da prisene på egenproduserte industrivarer var billigere for innbyggerne i Singapore, Sør-Korea og Taiwan, og likeledes Hong-Kong selv om de ikke hadde en friere flyt av varer. Disse landene opplevde også å få innvandring fra kinesiske handelsmenn på flukt, etter Kinas innføring av kommunismen under Mao i 1949. Der ble alt ønske om økonomisk profitt forbudt, og disse brakte med seg kapital, teknologi og vilje til "De fire små dragene", hvilket også ble en påvirkende drivkraft bak industrialiseringen.

Da Taiwan, Singapore, Sør-Korea og Hong-Kong åpnet markedene sine for eksport midt på 1900-tallet og ble innlemmet i den verdensøkonomiske handelen via USA, stod de mye sterkere enn Latin-Amerika. Da både "De fire små dragene" og Latin-Amerika hadde fokusert på å bygge opp egen innenlandsindustri med høye tollmurer og proteksjonisme, var det "De fire små dragene" som hadde fått mest økonomisk drahjelp fra USA. De hadde i tillegg en overhengende trussel i ryggen i form av kommunismen, og enkelte historikere har også pekt på konfutsianismen som en påvirkning i samfunnets struktur og arbeidsmoral. USA har i tillegg fungert som en sterk beskyttende faktor for "De fire små dragene", selv om de handlet i først og fremst i politisk egeninteresse. På mange måter ble "De fire små dragene" og Øst-Asia USA sitt utstillingsvindu for en vellykket kapitalistisk industrialisering, men påvirkningen ble en vinn-vinn situasjon også for Sør-Korea, Singapore, Taiwan og Hong-Kong.

Latin-Amerika fikk ikke den samme drahjelpen hverken økonomisk eller industrielt fra en stormakt som USA, og importsubstitusjonsmodellen som var innført i de fleste Latin-Amerikanske land på 60-tallet, hadde ikke vist seg å fungere like godt. Varene som ble produsert innenlands kunne ikke holde tritt med kvaliteten og hastigheten til Øst-Asia, slik at ved inngangen til 70-tallet var Latin-Amerikas økonomi ikke like sterk som i "De fire små dragene". Latin-Amerika var fremdeles til en viss grad avhengige av råvarene, og med oljekrisen og statsgjeld på 70-tallet dro Øst-Asia ifra dem. Slik sett ble "De fire små dragene" en økonomisk suksess.